

Tábor 5.8.2013
čj. SRS 040927/2013

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 16 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 22.7.–4.8.2013

1. Počasí

Počasí v 30. a 31. týdnu bylo tropické. Na většině území naší oblasti padaly teplotní rekordy. Ranní teploty se pohybovaly mezi 14 až 19 °C, odpolední teploty se vyšplhaly na 29 až 36 °C. V pondělí 29.7. se přes naše území prohnaly silné bouřky spojené s krupobitím. Nadále trvá srážkový deficit.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po silných bouřkách a krupobití došlo k poškození porostů řepky olejky a brambor především v okrese Tábor a České Budějovice. V porostech brambor se vlivem suchého průběhu počasí projevuje omezený příjem živin. V okrese Strakonice je to především nedostatek Mg. Poškození plodů jabloní, hrušní a drobného ovoce se projevilo po krupobití v okrese Tábor.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 85-7 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí v růstové fázi od těstovité zralosti, obsah zrna ještě měkký, ale suchý, deformace tlakem nehtu reverzibilní do fáze sklizeného zrna.

Slabý výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na praporcových listech zjištěn v okrese Třebíč (Koněšín, 25.7., Březník, 24.7., Pyšel, 22.7.)

Fungicidní ošetření se provádí při výskytu od RF 39, zpravidla v době metání. Zásahy se obvykle provádějí proti celému komplexu chorob listů a klasů.

Slabý výskyt pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** na listech byl zjištěn v okrese Pelhřimov (Buřnice, 24.7.), Třebíč (Pyšel, 22.7.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a v RF 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Nebere v úvahu tvořící se praporcový list. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. V RF 71 se střídavě odebere 2. a 3. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Slabý výskyt **černání kořenů a báze stébel obilnin na ozimé pšenici (*Gaeumannomyces graminis*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Pyšel, 22.7.).

Zjišťování výskytu se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny).

Slabý výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Fusarium spp.*)** zaznamenán v okrese Strakonice (Katovice, 24.7.).

Napadení klasů se pozoruje v době mléčné zralosti až voskové zralosti (RF 75-85). Kontroluje se minimálně 20 rostlin.

Slabý výskyt **stéblolamu pšenice (*Oculimacula vailandiae*)** pozorován v okrese Pelhřimov (Buřnice, 24.7.).

Pozorování a ochrana viz stéblolam pšenice.

Slabý výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** byl zaznamenán v okrese Pelhřimov (Buřnice, 24.7.).

Pozorování a ochrana viz stéblolam pšenice.

Slabý výskyt **žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*)** pozorován v okrese Pelhřimov (Buřnice, 24.7.).

Pozorování se provádí na 20 rostlinách (10 míst x 2 rostliny), z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru jsou rovnoměrně rozmístěna podél trasy průchodu.

Slabý výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v klasech byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 26.7.).

Pozorování se provádí v okrajovém, 50m pásu v blízkosti dřevin. Ve fázi sloupkování se sledují miny na listech, kontroluje se 100 odnoží (10 míst x 10 odnoží). Ve fázi mléčné zralosti se sledují housenky, kontroluje se 100 klasů (10 míst x 10 klasů). Pro monitorování škůdce lze použít feromonové lapače. **K cílenému ošetření není registrován žádný přípravek.**

JEČMEN OZIMÝ (RF 99 BBCH)

Porosty ozimých ječmenů jsou již v současné době sklizeny.

JEČMEN JARNÍ (RF 75-92 BBCH)

Porosty se nacházejí ve fázi střední mléčné zralosti, všechna zrna dosáhla své konečné velikosti, obsah zrn mléčný, zrna zelená až do fáze mrtvé zralosti, zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na horních listových patrech byl pozorován v okrese Třebíč (Čechočovice, 27.7.) a Pelhřimov (Vyklantice, 23.7.).

Při zjišťování výskytu se kontroluje 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rozmístěna rovnoměrně podél trasy průchodu.

Slabý výskyt **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** pozorován v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 25.7.) a Třebíč (Slavětice, 1.8., Březník, 1.8., Kožichovice, 1.8.).

Při zjišťování výskytu se kontroluje 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rozmístěna rovnoměrně podél trasy průchodu.

Slabý výskyt **kohoutků (*Oulema spp.*)** zaznamenán v okrese Třebíč (Čechočovice, 25.7.).

Slabý výskyt dospělců **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** pozorován v okrese Třebíč (Čechočovice, 27.7.).

Pozorování a ochrana viz obaleč obilní na pšenici ozimé.

KUKUŘICE (RF 34-69 BBCH)

Porosty kukuřic dohánějí zpoždění v růstu a pohybují se od fáze 4. kolénka, do fáze konec květu, vlákna blizen úplně suchá.

Dosud nebyl ve feromonových lapácích zachycen výskyt dospělců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)**.

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 24. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Dospělci **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** dosud nebyly ve světelných lapácích zachyceny.

Preventivní metodou ochrany je dodržování osevního postupu (nepěstovat kukuřici po kukuřici) a hluboká orba.

Účinnost chemické a biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách srs:

<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>

Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených snůšek začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavě pigmentovanou hlavou.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 77-99 BBCH)

Porosty se pohybují od fáze kdy asi 70% lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti do fáze plodina sklizena.

Slabý výskyt **padlí hrachu (*Erysiphe baeumleri*)** zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 22.7., Kojatín, 22.7.).

Preventivní ochrana spočívá v používání zdravého osiva, správné agrotechnice, v dodržování zásad střídání plodin (odstup v osevním sledu 4 – 5 let), ve výběru pozemku, v regulaci zaplevelení a provzdušnění porostu. Přímá ochrana se neprovádí.

Slabý výskyt plísně hrachu (*Peronospora pisi*) byl zjištěn v okrese Třebíč (Kojatín, 22.7., Březník, 24.7.).

V RF 31 – 79 se při průchodu porostem prohlédne 50 úponků a palistů (na deseti místech vždy 5 úponků a palistů) a zjišťuje se počet napadených úponků a palistů.

Preventivní ochrana spočívá v používání zdravého osiva, správné agrotechnice, odstup v osevním sledu 4-5 let, regulace zaplevelení. Přímá ochrana – moření osiva, fungicidní ošetření. Ošetření se doporučuje při 10 – 30% napadení. Ošetřuje se při ohrožení, nejpozději při zjištění prvního výskytu.

Slabý výskyt strupovitosti hrachu (*Ascochyta pisi*) pozorován v okrese Třebíč (Březník, 24.7.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Vyhodnotí se % napadených rostlin. Ošetření se doporučuje při 10 – 50 % napadených rostlin.

Slabý výskyt dospělců kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 24.7., Kojatín, 22.7.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (83-99 BBCH)

Porosty jsou ve fázi, kdy téměř 30% šesulí vyzrálo (semena černá a tvrdá) do fáze sklizňové zralosti.

Slabý výskyt černě řepkové (*Alternaria brassicae*) byl pozorován v okrese Třebíč (Vladislav, 22.7., Březník, 24.7.), Strakonice (Katovice, 31.7.) a Jindřichův Hradec (Děbolín, 24.7.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, z každé rostliny se hodnotí 2 listy. Ošetření se doporučuje při 5 až 15 % napadených listů v době květu.

Preventivní ochranou je setí zdravého osiva, kvalitní zaorání posklizňových zbytků a zabránění poškození rostlinných pletiv. Přímou ochranou je moření osiva a fungicidní ošetření v době květu.

Slabý výskyt fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*) byl zjištěn v okrese, Prachatice (Prachatice, 2.8.) a Jindřichův Hradec (Děbolín, 24.7.).

Přímá ochrana: moření osiva a podzimní fungicidní ošetření v RF 14 – 18.

Slabý výskyt hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*) byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Děbolín, 24.7.).

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šesulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech odřízne vždy 2 za sebou rostoucí rostliny (celkem 20 rostlin). Určí se stupeň napadení pro každou odebranou rostlinu.

Přímá ochrana: fungicidní ošetření v době kvetení.

Slabý výskyt padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*) byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 24.7., Vladislav, 22.7.).

Preventivní ochrana: vzdušná lokalita, nepřehnojit dusíkem. Přímá ochrana: zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fomovému černání stonku řepky.

Slabý výskyt plísně šedé (*Botryotinia fuckeliana*) byl zaznamenán v okrese Třebíč (Březník, 24.7., Vladislav, 22.7.).

Přímá ochrana: moření osiva a fungicidní ošetření ve fázi dlouhivého růstu a především ve fázi kvetení.

MÁK SETÝ (RF 54-70 BBCH)

Porosty máku jsou od fáze plného kvetení, asi 50% rostlin kvete, do fáze zrání semeníku – tobolky.

Slabý výskyt bílé plísnovitosti máku (*Sclerotinia sclerotiorum*) zaznamenán v okrese Třebíč (Koněšín, 1.8.).

Preventivní ochrana: dodržovat zásady střídání plodin.

Slabý výskyt pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*) pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Klenov, 24.7.).

Při průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin. Zjišťuje se % napadení rostlin.

Ochrana: fungicidní ošetření od období krátce před květem, nejpozději do konce květu.

Ošetření se doporučuje v RF 40 – 52 při výskytu 2 – 5 % napadených rostlin, v RF 70 – 80 při výskytu 5 – 8 % napadených rostlin.

Slabý výskyt šedé plísnovitosti máku (*Botryotinia fuckeliana*) pozorován v okrese Třebíč (Koněšín, 1.8.).

Slabý výskyt krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*) zaznamenán v okrese Třebíč (Koněšín, 1.8.) a Jindřichův Hradec (Klenov, 24.7.).

Kontroluje se 25 makovic (na 5 náhodných místech na parcele se kontroluje vždy 5 makovic v řádku). Makovice se rozříznou a kontroluje se počet larev v jednotlivých makovicích.

Slabý výskyt mšice makové (*Aphis fabae*) pozorován v okrese Třebíč (Studenec u Třebíče, 25.7.).

Pozorování mšic se provádí před květem po začátku sekundárního přeletu, tj. 2 – 3 týdny po zjištění nymf se základy křídel na řepě či bobu.

Ochrana: Ošetří se porosty, kde napadení dosáhlo 5 a více procent rostlin.

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 69 BBCH)

Porosty jsou v růstové fázi konec květu: všechny trubkovité květy odkvetly, ve vnější až střední třetině terče viditelné nasazování plodů, jazykovité květy zaschlé či opadlé.

Slabý výskyt šedé plísnovitosti slunečnice (*Botryotinia fuckeliana*) pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 1.8.).

Kontroluje se 100 rostlin při průchodu porostem (na 10 místech 10 za sebou rostoucích rostlin).

Chemická ochrana se provádí současně s ochranou proti ostatním houbovým chorobám ve fázi 14 – 19 (4. až 6. list) a 65 (plný květ), případně do konce květu.

Slabý výskyt **septoriové skvrnitosti slunečnice (*Septoria helianthi*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 25.7.).

Slabý výskyt dospělců **mšice makové (*Aphis fabae*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 25.7.).

Ošetření se doporučuje v období od vzházení do fáze rozpoznatelného květního poupěte (51 BBCH) v případě výskytu 30 – 50 mšic na rostlině a v době těsně před začátkem květu (59 BBCH) při výskytu 50 – 100 mšic na jedné rostlině.

Slabý výskyt **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** pozorován v okrese Třebíč (Slavětice, 1.8.).

Ochrana viz mšice maková.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 69-87 BBCH)

Porosty brambor jsou velmi rozdílné podle doby jejich sázení, od fáze konce květu, do fáze zažloutlých stonků.

Slabý výskyt **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** pozorován v okrese Pelhřimov (Lipice, 1.8., Buřenice, 1.8., Humpolec, 26.7.), Jindřichův Hradec (Studnice u Lodhérova, 31.7., Kardašova Řečice, 24.7.), Tábor (Prasetín, 24.7.) České Budějovice (Vitějovice, 1.8.), Třebíč (Březník, 1.8.), Strakonice (Katovice, 26.6.) a Třebíč (Březník, 24.7.).

Informace k ošetření proti plísni bramboru a další informace naleznete v programu „Prognóza plísňě bramboru“, který je dostupný na internetových stránkách www.srs.cz nebo na odkazu: <http://eaqri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/prognozy-vyskytu-so-na-uzemi-cr/vyskyt-plisne-bramboru.html>

Slabý výskyt dospělců **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 1.8.).

Přímá ochrana proti mšicím v množitelských porostech brambor spočívá ve využití insekticidních přípravků.

Slabý výskyt k a larev L4 **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 1.8.) a České Budějovice (Vitějovice, 1.8.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 75-79 BBCH)

U jableň převažuje fáze kdy plod dosahuje 50 % (polovinu) konečné velikosti, do fáze kdy plod dosahuje asi 70 % konečné velikosti.

Slabý výskyt strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) na listech zaznamenán v okrese Třebíč (Pyšel, 1.8.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně. Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Střední výskyt samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) zachycen v okrese České Budějovice (Temelín, 22.7.), Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 29.7.), slabé výskyty v okresech České Budějovice (Hosín, 26.7., Temelín, 25.7.), Třebíč (Pyšel, 1.8.), Pelhřimov (Humpolec, 29.7.) a Prachatice (Krtely, 1.8.).

Slabý výskyt samců obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) sledován v okrese České Budějovice (Hosín, 26.7., Temelín, 22.7.), Prachatice (Krtely, 1.8.) a Třebíč (Pyšel, 1.8.).

Slabý výskyt samců obaleče růžového (*Archips rosana*) pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 1.8.) a České Budějovice (Hosín, 26.7.).

Slabý výskyt samců obaleče zahradního (*Archips podanus*) zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 1.8.), Třebíč (Pyšel, 1.8.) a České Budějovice (Hosín, 16.7.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až třídním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny **SLIVONĚ (RF 77-79 BBCH)**

Stromy slivoní jsou ve fázi, kdy plod dosahuje asi 70% konečné velikosti, do fáze kdy plod dosahuje asi 90% konečné velikosti.

V okrese Třebíč (Pyšel, 1.8.) zaznamenán výskyt červené skvrnitosti listů slivoně (*Polystigma rubrum*).

Slabý výskyt samců obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Tábor (Broučková Lhota, 23.7., Soběslav, 23.7.), Třebíč (Pyšel, 1.8.) a České Budějovice (Hosín, 26.7.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapačů se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

V okrese Třebíč (Pyšel, 1.8.) byly pozorovány vpichy na plodech od **pilatky švestkové (*Holocampa minuta*)**.

SVĚTELNÉ LAPAČE

Ve světelném lapači v Humpolci (okres Pelhřimov) pokračují záchyty těchto škůdců: **kovolesklec gamma (*Autographa gamma*)**, **osenice černá C (*Xestia c-nigrum*)**, **osenice vykřičníková (*Mamestra brassicae*)** ve slabé intenzitě.

Ve světelném lapači v Bohuslavicích (okres Jihlava) pokračují nálety těchto škůdců: **kovolesklec gamma (*Autographa gamma*)**, **osenice černá c (*Xestia c-nigrum*)**, **osenice vykřičníková (*Mamestra brassicae*)**, **můra zelná (*Mamesta brassicae*)** ve slabé intenzitě.

Za oblastní odbor Tábor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech